

ελεύσεως δύο ψηφολεκτῶν, ἐγένετο ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, τῶν Γραμματέων κρατούντων σημείωσιν, ὅπου κατέγραφον τὸ ὄνομα καὶ τὴν ψήφον ἐκάστου πληρεξουσίου· ἀφοῦ δὲ ἀντιπαρεβλήθησαν οἱ ὀνομαστικοὶ οὗτοι κατάλογοι τῆς ψηφοφορίας, ἐξήχθη ὡς ἀποτέλεσμα ἡ καταρακτικὴ λύσις τοῦ ζητήματος διὰ ψήφων 112 πρὸς 92.

Μετὰ τοῦτο ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ διορίζωνται οἱ Γερουσιαστικὲς ἐσθῆτοι διὰ πλειονοψηφίας 112 πρὸς 92 ψήφων.

Ἀκολουθῶς ὁ Πρόεδρος κατὰ πρότασιν τινῶν πληρεξουσίων ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἐὰν θέλῃ νὰ τεθῇ εἰς συζήτησιν ὁ περιεχόμενος ἐπὶ ὅρος εἰς τὸ 70 ἄρθρον τοῦ σχεδίου περὶ διορισμοῦ τῆς Γερουσίας α κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὥστε νὰ συμπληρωθῇ ἐπομένως τὸ ἄρθρον τοῦτο παρὰ τῶν εἰσηγητῶν κατὰ τὰ ἀπορρασισθησόμενα. Ἀποφανθείσης δὲ τῆς Συνελεύσεως, καταφατικῶς, ἤρχισεν ἡ συζήτης ἐπὶ τοῦ περιεχομένου εἰς τὸ ἄρθρον 70 τοῦ σχεδίου ὅρου α κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον πληρεξούσιος παρετήρησεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔλαβε χώραν συζήτησις εἰς τὰς παρελθούσας συνεδριάσεις. ἀλλὰ δὲν ἐκαθαρίσθη καλῶς, μήτε ἀπεφασίσθη τὸ ζήτημα. Θέλω, εἶπε, ὑπερασπισθῇ τὸν ὅρον τοῦτον καὶ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπιτροπὴν, ὅτι σκεφθεῖσα καλῶς, ἔθεσεν αὐτὸν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ σχεδίου. Πρὸς κατάληψιν τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου τούτου, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τί εἶναι ἡ Συνταγματικὴ Μοναρχία, καὶ τί τὸ Συνταγματικὸν Ὑπουργεῖον, ὥστε νὰ ἐξαχθῇ ὡς ἀναγκαία συνεπεία ὁ ὅρος οὗτος. Εἰς πᾶσαν κοινωνίαν καὶ μάλιστα εἰς Συνταγματικὴν Μοναρχίαν χρειάζεται 1) ἡ παραγωγικὴ δύναμις τοῦ ἔθνους, καθ' ἣν τὸ ἔθνος νὰ δύναται νὰ σχηματίσῃ τοιαύτην, ἢ τοιαύτην τὴν πολιτείαν του, 2) ἡ δημιουργικὴ, διότι δὲν ἀρκεῖ τὸ νὰ θέλῃ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ τὸ νὰ δύναται νὰ ἐφαρμώσῃ ὅ,τι θέλει, καὶ ταῦτα τὰ δύο ἀπαρτίζουν τὴν νομοθετικὴν δύναμιν, 3) ἡ συντηρητικὴ δύναμις, διὰ νὰ συντηρήσῃ τὰ νενομισμένα· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ τέλος τῆς Συνταγματικῆς Μοναρχίας, ἥτις δὲν εἶναι ὕλική, ἀλλὰ νοητή, εἶναι ἠθικὸν ὃν καὶ ἀφομοίωμα τῆς ἀφηρημένης ιδέας καὶ τῆς κοινωνίας· αὕτη εἶναι αἰώνιος καὶ ἀθάνατος, ὡς καὶ τὸ ἔθνος, καὶ ἐκ τούτου ἡ διαδοχὴ τῆς Βασιλείας. Ἡ συντηρητικὴ δύναμις πηγάζει ἀπὸ τὸν Βασιλέα, ὅχι ὅμως καὶ τὸ φαινόμενον τῆς ἐνεργείας τῆς δυνάμεως ταύτης, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Βασιλεὺς εἶναι

ἀνεύθυνος καὶ πρόσωπον ἱερὸν, ἡ δὴλωσις τῆς ἐνεργείας ταύτης τελεῖται διὰ τοῦ Ὑπουργείου, καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαίως τὸ Ὑπουργεῖον πρέπει νὰ ᾔηται ὑπεύθυνον. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει δύναμιν, τῆς ὁποίας ἡ ἐνέργεια δηλοῦται διὰ τοῦ Ὑπουργείου, καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα πρότασις, περιέχουσα τὴν ἐνέργειαν ταύτην, ἐκ τοῦ Ὑπουργείου πηγάζει· ἐπομένως καὶ ἡ πρότασις περὶ διορισμοῦ Γερουσιαστοῦ ἐξ αὐτοῦ προκύπτει. Ὁ ὅρος λοιπὸν τοῦ ἄρθρου α κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου » εἶναι ὀρθὸς καὶ ἀναγκαῖος. Ἐκαστος Ὑπουργὸς εἶναι ὑπεύθυνος εἰς τὸν κλάδον τῆς ὑπηρεσίας του. Ἐνταῦθα ὅμως, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διορισμοῦ μέλους τινὸς τοῦ νομοθετικοῦ σώματος τῆς Γερουσίας, ἡ πρότασις εἶναι καλὸν νὰ ἐκπηγάξῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον ὁλόκληρον καὶ νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐπίσης αὐτὸ ἡ εὐθύνη. Τότε ἔχομεν περισσοτέρας ἐγγυήσεις εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ Γερουσιαστοῦ, παρὰ ἐὰν ᾔητον ἡ εὐθύνη εἰς ἓνα μόνον Ὑπουργόν.

Εἶπον, ὅτι ἕνεκα τούτου θέλει κατασταθῇ καὶ ἡ Γερουσία κομματικὴ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀληθεύει, διότι τὸ Ὑπουργεῖον ἐκ συμφώνου θέλει προτείνει τοὺς Γερουσιαστάς.

Ἄλλος δὲ εἶπεν, ἀπ' εὐθείας νὰ διορίξῃ ὁ Βασιλεὺς τοὺς Γερουσιαστάς.

Ἄλλος δὲ πληρεξούσιος λαβὼν μετὰ τοῦτον τὸν λόγον, εἶμαι εἶπεν, ἐναντίας γνώμης τοῦ προαγορεύσαντος, διότι θέτοντες τὸ κατὰ πρότασιν, ὑποχρεοῦμεν τρόπον τινὰ τὸν Βασιλέα νὰ διορίξῃ τοὺς παρὰ τοῦ Ὑπουργείου προτεινομένους· ἄλλως δὲ τοῦτο εἶναι καὶ περιττὸν, διότι εἰς Συνταγματικὴν Κυβέρνησιν ὑποτίθεται πάντοτε τῶν Ὑπουργῶν ἡ πρότασις· διὰ τοῦτο οὔτε εἰς τὸ ἄρθρον 26 δὲν διελήφθη τὸ κατὰ πρότασιν· ἀφοῦ δὲ ἐκεῖ δὲν ἐγένετο λόγος περὶ τούτου δὲν εἶναι συνεπὲς τὸ νὰ τιθῇ ἐνταῦθα. Ἀλλὰ ταῦτα λέγων, δὲν ἐννοῶ, ὅτι πρέπει νὰ μὴν ὑπάρχῃ καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ Ὑπουργείου. Πλὴν αὕτη κατὰ τὸ ἄρθρον 22 ἐνυπάρχει διὰ τῆς προσυπογραφῆς τῶν Ὑπουργῶν· ἅμα ὁ Ὑπουργὸς προσυπογράφῃ οἷονδ' ἕποτε διάταγμα διορισμοῦ, καθίσταται διὰ τῆς προσυπογραφῆς μόνῃς ὑπεύθυνος. Ἐνταῦθα ὅμως, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου διορισμοῦ τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἥτοι νομοθέτου, εἶναι καλὸν ὅλον τὸ Ὑπουργεῖον νὰ προσυπογράψῃ τὰ τοῦ διορισμοῦ διατάγματα, ὥστε ὅλον νὰ ᾔηται ὑπεύθυνον, καὶ ἐντεῦθεν νὰ προκύπτῃ περισσοτέρα εἰς τοὺς διορισμοὺς ἐγγύησις.

Ἄλλος δὲ πάλιν ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὅλοι τὸ αὐτὸ θέλομεν, ἀλλὰ δὲν συμφωνοῦμεν εἰς τὰ μέσα. Ὅλοι συμφωνοῦμεν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς πρέπει νὰ ᾔηται ἀνεύθυνος, ὁ δὲ Ὑπουργὸς ὑπεύθυνος· ἀλλὰ διὰ νὰ

ἐπιβάλλητε εἰς τινὰ εὐθύνην ἀπαιτεῖται θέλησις· ὅθεν διὰ τὸ εἶμεθα συνεπεῖς μὲ τὰ προαποφασισθέντα, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ πρότασις περὶ τοῦ διορισμοῦ τῆς Γερουσίας ἀνήκει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, εἴτε ἐξ αὐτοῦ πηγάζει, εἴτε ἐκ τοῦ Βασιλέως· ὁ δὲ Βασιλεὺς δύναται κατὰ τὴν θέλησίν του νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν, ἢ νὰ δώσῃ, ἢ νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησιν τοῦ Ὑπουργείου. Τὸ προκείμενον λοιπὸν ἀντικείμενον συνίσταται κυρίως εἰς τὸ, ἂν ἡ πρότασις καὶ ἡ εὐθύνη περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Γερουσιαστοῦ ἀνήκῃ εἰς ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον, ἢ εἰς ἓνα μόνον Ὑπουργόν. Πρόκειται περὶ τῆς συστάσεως τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, τὸ ἀντικείμενον εἶναι γενικὸν καὶ σπουδαῖον, καὶ εἶναι καλῆτερον νὰ ᾖναι ὑπεύθυνον ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον· τότε ἔχομεν περισσοτέραν ἐγγύησιν κατὰ τῆς ῥαδιουργίας καὶ τῶν καταχρήσεων.

Ἐὰν ὅμως ἐξαλείψωμεν τὸν ὅρον τοῦτον τοῦ ἄρθρου, τότε καὶ εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν θέλει ἐφαρμόζεται ὁ περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν γενικὸς κανὼν τοῦ ἄρθρου, καθ' ὃ εἰς μόνος Ὑπουργός, ὁ ἀρμόδιος, θέλει εἶσθαι ὑπεύθυνος· ὁ ὅρος ὅθεν κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ ἄρθρον, διότι τότε εἶναι ὑπεύθυνον ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον, ἐφαρμοζομένου τοῦ γενικοῦ κανόνος τοῦ ρηθέντος ἄρθρου μόνον ὡς πρὸς τὴν πρότασιν, ἥτις πρέπει νὰ προηγῇται τοῦ διορισμοῦ.

Ἐὰν διατηρήσωμεν εἰς τὸ ἄρθρ. 70 τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ὅρον, εἶπεν ἄλλος, ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα, τότε ἀντιφάσκομεν μὲ τὰ προαποφασισθέντα, καθ' ὃ ὁ διορισμὸς τοῦ Γερουσιαστοῦ ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα· παραδεχόμενοι δὲ ἤδη τὰ κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑποθέτομεν περιορισμένην τρόπον τινὰ τὴν θέλησιν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν παραδοχὴν, ἢ μὴ τῆς προτάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν εὐθύνην ὁλοκληρίου τοῦ Ὑπουργείου, τοῦτο γίνεται, ὅταν εἰς τὸ ἄρθρον προσθέσωμεν, ὅτι ὁ διορισμὸς τοῦ Γερουσιαστοῦ γίνεται διὰ Διατάγματος προσυπογραφομένου ὑφ' ὁλοκληρίου τοῦ Ὑπουργείου, ἐννοουμένης διὰ τούτου τῆς πλειονοψηφίας τοῦ Ὑπουργείου, διότι ἄλλως ἀπαιτοῦμεν τὰ ἀδύνατα.

Ἐνταῦθα ἐγένετο κατάπαυσις τῆς περὶ τούτου συζητήσεως· εἰς δὲ τῶν εἰσηγητῶν, σχεδιάσας σύμφωνα μὲ τὰ ἐκτεθέντα εἰς τὴν συζήτησιν παρὰ τῶν ἀγορευσάντων τὸ ἄρθρ. 70 τοῦ σχεδίου ἀνέγνωσεν αὐτὸ εἰς τὴν Συνέλευσιν ἔχον οὕτω·

Ἄρθρ. 70.

Ὁ Βασιλεὺς διορίζει τοὺς Γερουσιαστὰς ἰσοβίως.

Τὰ Διατάγματα τοῦ διορισμοῦ των προσυπογράφονται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ παρὰ τοῦ Προέδρου ἡ Συνέλευσις, ἐάν παρα-
δέχεται τὸ ἄρθρον οὕτως.

Παραδέχθη αὐτὸ ὁμοψήφως δι' ἀναστάσεως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίαν
περὶ τῶν 2 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου
Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.
Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.
Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.
Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Δρ. Ν. Δρόσου.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.
Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΒ'.

Τῆς 14 Φεβρουαρίου.

Σήμερον τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ
χιλιοστοῦ ὀκτακησιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν
δευτέραν περὶ 11 ὥραν π. μ. συνεληθόντων τῶν πληρεξουσίων
εἰς τὸ τοῦ Βουλευτηρίου κατὰστημα, ἐγένετο ἡ ἐκρῶνσις τοῦ
ὀνομαστικοῦ καταλόγου· εἰρεθέντων δὲ παρόντων μὲν διακοσίων
τριάκοντα δύο, ἀπόντων δὲ ἐννέκ, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην
τὴν συνεδρίαν.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολουθῶς τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης
συνεδριάσεως, τὰ ὅποια, γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν,
ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν
Γραμματέων.

Ἐντεῦθεν ὁ Πρόεδρος ἀνέγνω, ὅτι ἀποπερατωθείσης ἤδη τῆς
ἐπὶ τοῦ ἁρθρου 70 συζητήσεως, καὶ καταχωρισθέντος εἰς τὸν
οἰκεῖον τόπον, καθ' ὃν τρόπον ἐγένετο παραδεκτὸν, ἡ Συνέλευσις
ἔχει νὰ μεταβῇ περαιτέρω εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ 71 ἁρθρου τοῦ
σχεδίου ἐφ' οὗ ἐδόθησαν καὶ δύο τροπολογίαι, ἡ μὲν παρὰ τοῦ
πληρεξουσίου Αἰγίου, ἡ δὲ παρ' ἄλλων.

Ἐνταῦθα ὁ πληρεξούσιος Ζυγοῦ καὶ Ἀντιπρόεδρος Κ. Α.
Μεταξᾶς λαβὼν τὸν λόγον, ἐξέθηκε ταῦτα. Ἐκρίνον εὐλογον,
ἀπαλλαχθεῖς ἤδη τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ
συμβουλίου, καὶ τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν, νὰ ἀναφέρω

ὀλίγα τινὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὥστε νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ σιωπὴ μου, καὶ νὰ μὴν ἀποδοθῇ ἡ παραίτησίς μου εἰς ἄλλας αἰτίαις, βέβαιος ὢν, ὅτι θέλετε ἐκτιμῆσαι καὶ νῦν, ὡς καὶ πρότερον τὰ εἰλικρινῆ πρὸς τὸ ἔθνος αἰσθήματά μου. Λαβὼν μέρος εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου καὶ τεθείς εἰς τὴν θέσιν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, συνετέλεσα μετὰ τῶν ἄλλων Ἰπουργῶν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ τὴν συγκάλεσιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὰ δύο ταῦτα οὐσιώδη ἔργα τοῦ Ἰπουργείου τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, θάσις τῆς διαγωγῆς μου ἦτον ἡ διατήρησις τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἀγάπης, ἐξ ὧν ἐπροσδοκᾶτο τοῦ τόπου ἡ ἀσφάλεια. Ἐπὶ τούτων τῶν ἀρχῶν θεμελιούμενος, ἐνήργησα ὅ,τι ἐδυνάθην χωρὶς ν' ἀποβλέψω εἰς ἄλλο τι, εἰμὴ εἰς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος· ἐκ τούτου τοῦ βήματος παρέσχον ὑποσχέσεις πρὸς ὑμᾶς, καὶ αἱ ὑποσχέσεις αὗται ἐξεπληρώθησαν κατὰ γράμμα. Ἦδη ἐγγίζομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον καταρτίζεται μέτριον καὶ σύμφωνον τῇ ιδέᾳ τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος· ἐπὶ τέλους ὅμως ἠναγκάσθην νὰ παραιτηθῶ τῆς ὑπουργικῆς θέσεως, οὐχὶ ὡς ἐκ τῶν συζητήσεων, οὐχὶ ἔνεκα ιδεῶν, ἡ ἀρχῶν ἀντιθέτων πρὸς ἀρχὰς ἄλλων, ἀλλὰ διότι ἔνεκα περιστάτικῶν, τὰ ὁποῖα δὲν δύναμαι νὰ ἐκθέσω ἤδη πρὸς ὑμᾶς, ἔβλεπον ὅτι δὲν ἐδυνάμην πλέον, εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μένων, νὰ καταστῶ χρήσιμος, καὶ ὠφέλιμος εἰς τὸ ἔθνος. Ὅταν δέ τις δὲν ᾔηται εἰς θέσιν, ὥστε νὰ γίνηται ὠφέλιμος, δύναται νὰ καταστῇ καὶ βλαβερὸς ἔργῳ ἢ λόγῳ· ἀλλ' ὅμως ἐν τοῖς αὐτοῖς αἰσθήμασι καὶ μὲ τὸν αὐτὸν σκοπὸν θέλω διαμένει πάντοτε τοῦ νὰ γίνωμαι ὠφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα. Τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἐνόμισα εὐλόγον νὰ κάμω πρὸς ὑμᾶς, ὥστε νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ σιωπὴ μου, καὶ νὰ μὴ ψυχρανθῇ ἡ μεταξὺ ἡμῶν ἀγάπη, ἐξ ἧς περιμένομεν πᾶν ἀγαθὸν καὶ τῆς κοινωνίας μας τὴν ἀποκατάστασιν.. Ἄς φροντίσωμεν λοιπὸν νὰ ὠφεληθῶμεν ἐκ ταύτης τῆς περιστάσεως, διότι ἂν παραλείψωμεν αὐτὴν, δυσκόλως θέλομεν δυνήθῃ νὰ εὕρωμεν ὁμοίαν ἄλλην.

Μετὰ τοῦτον ὁ πληρεξούσιος Κορώνης Κ. Μ. Σχινᾶς, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν· εὐγλωττοὶ ῥήτορες πολλάκις ἐπανελάβαν ἀπὸ τοῦ βήματος, ὅτι πρέπει, συντάττοντες τὸ ἡμέτερον πολίτευμα, νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, καὶ ὑπογραμμὸν τὰ τῶν συνταγματικῶν ἔθνων πολιτεύματα. Καὶ κατὰ τοῦτο μὲν εἶπον καλῶς, ἀλλ' ὅμως κάλλιον ἤθελεν εἶσθαι, ἂν ἔλεγον, ὅτι πρέπει ἐν γένει νὰ λαμβάνωμε τὸ καλόν, ὅπου καὶ ἂν εὕρωμεν αὐτό· οὕτως ἐπράξεν ὁ Σόλων νομοθετῶν, ὅτε καὶ ἐξ Αἰγύπτου, καί τοι μὴ συνταγματικῶς διοικουμένης, ἔλαβε τὸν κατὰ τῆς ἀρχαίας νόμον, καὶ ἐκ

τῆς Περσίας τὸν κατὰ ψεύδους. Οὕτως ἔπρεπε καὶ ἡμεῖς νὰ οἰκειπειθῶμεν νόμον κατὰ τοῦ ἀσεβοῦντος περὶ τὸ θρήσκευμα, ὥστε ποτὲ ὁ τοιοῦτος νὰ μὴ τελῇ τὰ δημόσια. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν πρὶν παράσχωσιν εἰς τινὰ τοῦ δημοσίου διαχείρισιν, ὑπέβαλλον αὐτὸν εἰς δοκιμασίαν, καὶ ἅμα ἔδιδον εἰς αὐτὸν ὑπηρεσίαν. ἔζήτουν εὐθύνας τῶν πράξεών του. Παρακολουθήσας λοιπὸν καὶ γὰρ τὸ παράδειγμα τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐξαιτούμαι τὴν προσοχὴν ὑμῶν, ἵνα ἐκθέσω ὀλίγα ἐπὶ τούτου. Εἰς πάντας ὑμᾶς εἶναι γνωστὸν, ὅτι κατὰ τὴν μεταβολὴν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου ἐκρίθην καὶ ἐγὼ ἄξις τῆς Ὑπουργικῆς ἑδρας ἄνευ οὐδεμιᾶς ῥαδιουργίας, ἢ ἐνεργείας ἐναντίας εἰς τοὺς ὅρους τῆς ἠθικῆς. Ἀνεδέχθην, καὶ ἐξετέλεσα τὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ καθήκοντα μεθ' ὅσου ἐδυνήθην ζήλου. Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν, πάντες γνωρίζετε, πόσον ἐπιμελήθην αὐτά· περὶ δὲ τῶν περὶ τὴν παιδείαν ἔργων ἔχετε ἐπίσης γνῶσιν· ἐνέργησα εἰς τὸ νὰ δοθῇ ἡ προσήκουσα συνδρομὴ εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν ὁποίαν εὖρον ἐγκαταλειμμένην, καὶ συνεπλήρωσα τὴν ἀνωτέραν κατὰ τε τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ βιβλιακόν, προετοιμάσας ἄλλα μείζονα ἔτι διὰ τὸ μέλλον. Ταῦτα ἐγένοντο ἕως προχθὲς, καθ' ἣν ἡμέραν ἔδωκα τὴν παραίτησίν μου, ἀκολουθήσας κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου συγχρόνως εἰσῆλθον εἰς τὰ ὑπουργικὰ καθήκοντα. Παρητήθην δὲ διὰ δύο λόγους· 1) διότι ἡ πολιτικὴ ἀποστολὴ ἦτο τετελεσμένη, καὶ 2) διότι ἐκ πολλῶν ὑλικῶν, καὶ ἠθικῶν ἀποδείξεων ἐπληροσφόρηθην, ὅτι δὲν ἡδυνάμην πλέον νὰ ὑπηρετήσω πρὸς ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ, καὶ συμφώνως μὲ τὴν ὑπόληψίν μου. Ἀναβὰς τὴν ὑπουργικὴν ἑδραν μὲ πεποιθήσιν σταθεράν τοῦ νὰ γείνω ὠφέλιμος εἰς τὸ ἔθνος, κατέβην αὐτῆς ἄνευ οὐδεμιᾶς τύψεως τοῦ συνειδότος.

Ἐντεῦθεν ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τὸ ἄρθρον 71 ἔχον ὥδε.

α Ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν ὀρίζεται εἰς εἴκοσι καὶ ἑπτὰ· δύναται δὲ ὁ Βασιλεὺς ν' αὐξήσῃ αὐτὸν κατὰ τὰς ἀνάγκας μέχρι τῶν τεσσαράκοντα.

Μόνον συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς δύνανται νὰ διορισθῶσιν παρὰ τοῦ Βασιλέως πλείονες τῶν τεσσαράκοντα Γερουσιαστῶν ν.

Ἀνέγνω πρὸς τούτοις τὴν ἀκόλουθον τοῦ πληρεξουσίου Αἰγίου τροπολογίαν, α ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν ὀρίζεται εἰς εἰκοσιεπτὰ, καὶ ὁ ἀνώτατος εἰς τεσσαράκοντα, δύναται δὲ ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὰς ἀνάγκας ν' αὐξήσῃ αὐτὸν δι' ἐπιτιμίων, προσκαλουμένων καὶ τούτων εἰς τὰς συνεδριάσεις, ὅσας ἢ χρειᾷ τὸ ἀπαιτήσῃ.

Οἱ ἐπιτίμιοι Γερουσιασταὶ, δὲν λαμβάνουν μισθόν, ἀποδίδω-

σαντος δέ τινος ἐκ τῶν τεσσαράκοντα, λαμβάνει τὴν θέσιν του καὶ τὸν μισθὸν εἰς ἐξ αὐτῶν κατὰ τάξιν τῆς χρονολογίας τοῦ διορισμοῦ του.

Μετὰ ταύτην δὲ καὶ τὴν ἐξῆς, παρὰ τοῦ πληρεξουσίου Ναυπλίας παρουσιασθεῖσαν. α ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν ὀρίζεται εἰς εἴκοσι καὶ ἐπτὰ· δύναται δὲ ὁ Βασιλεὺς ν' αὐξήσῃ αὐτὸν κατὰ τὰς ἀνάγκας μέχρι τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν. »

Ἢ Συνέλευσις προέβη ἐντεῦθεν εἰς τῶν τροπολογιῶν τὴν συζήτησιν.

Ὁ δὲ πληρεξούσιος Αἰγίου, ἀναπτύσσων τὴν αὐτοῦ τροπολογίαν, τὸ 71 ἄρθ. εἶπε, συνταχέν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ 70 ἄρθ. δὲν δύναται πλέον νὰ ὑπάρξῃ ὅπως εἶναι, ἀφ' ἧς ἡ βάση αὐτοῦ, τὸ 70 ἄρθρον, μετεβλήθη. Δεχθέντες ἀντὶ τῆς δεκαετίας τὸ ἰσόδιον τοῦ Γερουσιαστοῦ, πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ μεταβάλῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Γερουσίας, ὅταν ᾖναι χρεία. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν εἶναι ἀόριστος, ἀλλὰ μισθοὶ δὲν δίδονται, διότι ὑπάρχει πλοῦτος· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν αὐτὸ τοῦτο δὲν δύναται νὰ γείνη. Παρ' ἡμῖν οἱ Γερουσιασταὶ θέλουσιν ἔχει μισθὸν ἐπομένως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμμίσθων νὰ μένῃ ἀόριστος δὲν συμφέρει. Τὸ μόνον λοιπὸν, τὸ ὅποιον δύναται νὰ γείνη εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν, εἶναι τὸ νὰ ὀρισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμμίσθων, τῶν δὲ ἀμμίσθων νὰ ᾖναι ἀόριστος· ὅταν δ' εὐρεθῇ θέσις κενὴ ἐκ τῶν ἐμμίσθων ν' ἀναπληροῦται ἐκ τῶν ἀμίσθων Γερουσιαστῶν. Ἐν τούτοις δύναται, εἶπε, νὰ συμβιβασθῇ τὴν τροπολογίαν του μ' ἐκείνην τοῦ πληρεξουσίου Ναυπλίας.

Ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσοδιότητος, εἶπεν ἄλλος, προκύπτουσιν ὅλαι αὗται αἱ δυσκολίαι τοῦ ἀόριστου ἀριθμοῦ· διότι ἀόριστον ἀριθμὸν ἐμμίσθων Γερουσιαστῶν δὲν δύναται νὰ βαστάσῃ ἡ Ἑλλάς, τὸ δὲ τῶν ἀμίσθων δὲν συμβιβάζεται μὲ τὰς καταστάσεις τῶν Ἑλλήνων. Ἐπειτα πῶς θέλει συμβιβασθῇ τοῦτο, οἱ μὲν νὰ ἔχωσι μισθὸν, οἱ δὲ νὰ μὴν ἔχωσι; ποίαν τότε ἀνεξαρτησίαν θέλει ἔχει τὸ οὕτω συγκείμενον σῶμα τῆς Γερουσίας; ὅταν ἡ πλειοψηφία αὐτῆς δύναται νὰ σχηματισθῇ πάντοτε κατὰ τὴν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ἐπικουρικοῦ σώματος τῶν ἀμίσθων.

Ὅθεν εἶναι κάλλιον νὰ παραδεχθῶμεν τὸν ὀρισμένον ἀριθμὸν συμφώνως τῷ σχεδίῳ, καὶ ὁσάκις χρεία τις καλέσῃ τὴν ἐκείθεν τοῦ ὀρισμένου ἀριθμοῦ αὐξήσιν, νὰ αποφασίζεται αὕτη συναινέσει τῆς Βουλῆς.

Ὁ δὲ πληρεξούσιος Ναυπλίου, ἐρμηνεύων τὴν ἐννοίαν τῆς τροπολογίας του, εἶπε.

Παραδεχθέντες τὸ ἰσόζιον τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἔπρεπε καὶ τὸ ἀόριστον τοῦ ἀριθμοῦ νὰ ψηφίσωμεν κατὰ λογικὴν τάξιν. Τὰ ἔθνη ὅμως δὲν νομοθετοῦσι κατ' ἀπόλυτον λόγον, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὰς περιστάσεις. Ἡμεῖς, νομοθετοῦντες διὰ τὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ συμβιβάσωμεν τὸ ἀόριστον τοῦ ἀριθμοῦ μὲ τὸ ὠρισμένον τῆς καταστάσεως ἡμῶν· τοῦτο δὲ περιέχεται εἰς τὴν πρὸ ὀλίγου ἀναγνωσθεῖσαν τροπολογίαν. Τὸ ἄρθρον τοῦ σχεδίου θέτει ὡς ἀνώτατον ὅρον τὸν ἀριθμὸν τῶν τεσσαράκοντα, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὀλίγον. Νομίζω, ὅτι, ἐπειδὴ καὶ τὰ πράγματα τῶν ἐθνῶν μεταβάλλονται, καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει, εἶναι καλὸν νὰ ἀκολουθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν ἐκεῖνον τῶν Βουλευτῶν πάντοτε κατὰ τὸ ἡμισυ· τὸ 6^{ον} μέρος τοῦ ἁρθρου τοῦ σχεδίου δέχεται μὲν τὴν αὐξήσιν, πλὴν συναινέσει τῆς Βουλῆς· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι συνεπὲς μὲ τὰ ἀποφασισθέντα παρὰ τῆς Συνελεύσεως· ἀφοῦ ἀνετίθη εἰς τὸν Βασιλέα ἡ τοῦ Γερουσιαστοῦ ἐκλογή, δὲν πρέπει πλέον νὰ περισταλῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ταῦτα πάντα, νομίζω, ὅτι συμβιβάζονται, ὅταν παραδεχθῶμεν ὡς ἐλάχιστον ὅρον τὸν ἀριθμὸν τῶν 27, καὶ ὡς μείζονα τὸν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

Τὰς τροπολογίας ταύτας ἀντικρούων ἄλλος τῶν πληρεξουσίων, εἶπε· τρομάζει ἡμᾶς τὸ ἀπεριόριστον τοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι καθαρὰ συνέπεια τῆς παραδεχομένης ἀρχῆς, ὅχι τῆς ἰσοβιότητος, ὡς τινες τῶν προαγορευσάντων ἐνόμισαν, ἀλλὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς, ἐξ ἧς προέκυψε καὶ ἡ τῆς ἰσοβιότητος ἀνάγκη. Καθὼς ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διαλύῃ τὴν Βουλὴν καὶ νὰ δίδῃ ἀρέσεις εἰς τὴν Ὑπουργεῖον, οὕτω πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ μεταβάλλῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Γερουσίας, διότι ἄλλως δύναται νὰ καταντήσῃ ἐπικύνδυνος εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτὴν καὶ ἡ Μοναρχία καὶ ἡ Βουλὴ. Τῆς ἀνάγκης ταύτης ἔχομεν παραδείγματα, οἷον εἰς Ἀγγλίαν κατὰ τὸ 1786, ὅτε, ἂν δὲν, ὑπῆρχε τὸ ἀόριστον τοῦ ἀριθμοῦ, ἡ σχηματισθεῖσα ἐντὸς τῆς Γερουσίας πλειονοψηφία ἤθελε σταματίσει τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως. Τί θέλει πράξει καὶ τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ἡ Βουλὴ, ὅταν πληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν; Δεχθέντες τὸν τοιοῦτον τρόπον τῆς ἐκλογῆς, εἴμεθα ἰναγκασμένοι νὰ δεχθῶμεν καὶ τὸ ἀόριστον τοῦ ἀριθμοῦ. Ἡ τοῦ πληρεξουσίου Αἰγίου τροπολογία δὲν ἐξασφαλίζει τοῦτο, διότι ἡ διάκρισις εἰς ἐμμίσθους καὶ ἀμίσθους δὲν ἔχει σημασίαν. Προσδιορίζοντες τὸν ἀριθμὸν τῶν Γερουσιαστῶν εἰς 40, κατασταίνομεν

40 τυχόνους, διὰ τοὺς ὁποίους θίλομεν ἔχει νέων Θρασυβούλων χρείαν. Ἡ αὐτὴ θέλει γίνεαι καὶ κατὰ τὴν τροπολογίαν τοῦ πληρεξουσίου Ναυπλίας, ὅταν πληρωθῇ ὁ ἴσος μὲ τὸ ἕμισυ τῶν Βουλευτῶν ἀριθμός. Ὅθεν δὲν μένει κανέννας ἄλλος τρόπος, εἰμὴ τὸ νὰ μείνῃ ὁ ἀριθμὸς ἀπεριόριστος.

Ἄλλος δ' ἀναστὰς, εἶπεν. Ἄνευ οὐδενὸς προοιμίου περὶ τῶν πηγῶν τῶν ἀτοπημάτων θέλω προεῖλθαι εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος. Κατὰ τὰς θεωρητικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πείραν τῶν δύο μεγάλων συνταγματικῶν Βασιλειῶν τῶντι τὸ τῆς ἰσοβιότητος τοῦ Γερουσιαστοῦ δὲν εἶναι τόσον ἀνυπόστατον προσὸν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως, ὅσον τὸ ἀπεριόριστον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν· ὅπου ὑπάρχει Βουλὴ ὁμοτίμων, καὶ δὲν ἔχει ὁ Βασιλεὺς τὴν δύναμιν τοῦ νὰ μεταβάλλῃ αὐτήν, κινδυνεύει πολλάκις τὸ πᾶν. Εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ ἀρίστου ἀριθμοῦ νὰ εἰσάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ὁμοτίμων σωρὸν νέων Γερουσιαστῶν, διὰ νὰ τρέπῃ τὴν πλειονοψηρίαν καὶ ν' ἀποσοβῇ τὸν κίνδυνον· ἀλλ' ἡμῖς δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἀνεξετάστως τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων ἐθνῶν· πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τὰ ὑπάρχοντα κοινωνικά στοιχεῖα, καὶ κατὰ ταῦτα νὰ καταρτίσωμεν τὴν πολιτείαν μας. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤρχισαν νὰ ὁμιλῶσι περὶ Γερουσίας, ἐπανελάβον πολλάκις, ὅτι αὕτη χρησιμεύει ὡς σῶμα μεσολαβοῦν μεταξὺ τοῦ Μοναρχικοῦ καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ στοιχείου, ὡς σῶμα ἐν γένει συντηρητικόν, λησιμονήσαντες, ὡς φαίνεται, ὅτι πραγματικῶς ἀντιπροσωπεύει κάτι τι, τὴν τάξιν τῶν ἀρίστων, ὡς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τῶντι εἶναι τρίτος τροχὸς τῆς Κυβερνήσεως, διότι παντοῦ εἰσὶν ἄριστοι. Ἡ Γερουσία, καθὼ ἀντιπροσωπεύουσα τάξιν, ἔχουσιν ἴδια συμφέροντα, τάξιν διακεκριμένην, ἔχει πολλάκις ἀντίθετον τάξιν πρὸς τὸ δημοκρατικὸν στοιχεῖον. Μόνη δὲ ἡ Μοναρχία ἐμποδίζει τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων στοιχείων· ἀλλ' ἡμεῖς ἐν τῇ Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν τοιαῦτα στοιχεία, ἐπομένως οὔτε Γερουσίαν τοιούτου εἶδους.

Παραδεχθέντες δύο Βουλὰς, Γερουσίαν ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἰσόβιον σήμερον, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν εὐρισκόμεθα εἰς θέσιν ἐμπεπλεγμένην, διότι ἡ Κυβέρνησις κινδυνεύει νὰ ἴδῃ πλειονοψηρίαν, ὅχι κατὰ τοῦ Μονάρχου, ἀλλὰ κατὰ τῆς Βουλῆς σπανίως, καὶ κατὰ τοῦ Ὑπουργείου συνεχῶς ἐσχηματισμένην ἐντὸς τῆς Γερουσίας. Ἀλλὰ κατὰ τοῦτο πρέπει νὰ κάμωμεν διάκρισιν μεταξὺ τοῦ μοναρχικοῦ στοιχείου, καὶ τοῦ Ὑπουργείου, διότι ἄλλα τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνός, καὶ ἄλλα τὰ τοῦ ἄλλου. Ὅταν σχηματισθῇ κατὰ τοῦ Ὑπουργείου ἀντιπολίτευσις δὲν

εἶναι κίνδυνος, οὔτε τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε τοῦ ἔθνους· ὁ κίνδυνος ἀναφαίνεται, ὅταν ἐπὶ οὐσιωδῶν νόμων, οἷον τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἄλλων τοιούτων, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόφασις δὲν δύναται ν' ἀναβληθῇ εἰς ἄλλην περίουδον, ἡ Γερουσία δὲν συγκατατίθεται μὲ τὴν Βουλὴν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις δύναται νὰ συμβῇ· ὅπως καὶ ἂν ᾖ ὁμοῦς, ὁ νομοθέτης ὀφείλει νὰ τὸ προλάβῃ, ἀλλ' εἰς τρόπον, ὥστε, νὰ μὴ διευκολύνηται ἡ κατάχρησις, καὶ νὰ μὴ γείνη δευτέρα ἐκδοσις τοῦ Ὑπουργείου ἡ Γερουσία. Ἡ Γερουσία εἶναι σῶμα ἀνεξάρτητον καὶ καθὼ τοιοῦτον δὲν πρέπει ποτὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον τῆς θελήσεως τοῦ Ὑπουργείου καὶ ὡς παράρτημα αὐτοῦ, κινουμένη ἐκ προσωρινῶν συμφερόντων. Πῶς λοιπὸν θέλομεν δυνήθῃ νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ἐλαττωματικοῦ τούτου κύκλου; ἂν ἀρίστωμεν, νομίζω, τὸ ἄρθρον 71 μὲ τὴν ἐν αὐτῷ περιεχομένην σωτηρίαν προφύλαξιν. Δὲν δέχομαι τὴν τροπολογίαν τοῦ πληρεξουσίου Ναυπλίας, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν, ἂν καὶ ἀκολουθῇ τὸν τῶν Βουλευτῶν, ἂν καὶ συμπαρομαρτῇ μὲ τὸν πληθυσμὸν, οὐχ' ἦττον ὁμοῦς εἶναι προσδιωρισμένος, οὐχ' ἦττον δύναται νὰ μᾶς φέρῃ ἐπομένως εἰς τὰς δυσχερεστερὰς συνεπείας, τὰς ὁποίας ἀπηρίθμησεν εἰς τῶν προαγορευσάντων. Ἐπίσης δὲν δέχομαι τὴν τοῦ πληρεξουσίου Αἰγίου διάκρισιν εἰς ἐμμίσθους καὶ ἀμίσθους, διότι ἡ τῶν ἀμίσθων χρῆσις θέλει εἶναι ὁμοία μὲ ἐκείνην τῶν ἀποθεματικῶν κεφαλαίων, ὥστε τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τούτων νὰ μεταβάλλῃ καὶ τὴν πλειονοψηρίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ σώματος τῆς Γερουσίας. Οἱ ἀμίσθοι οὗτοι θέλουσιν εἶσθαι διωρισμένοι πρότερον, καὶ θέλουσιν μένει ὡς τοιοῦτοι, μέχρις οὗ κληθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ὑπὸ ἄλλου Ὑπουργείου θέλουσι διορισθῇ, καὶ ὑπὸ ἄλλου θέλουσι κληθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἅμα δὲ τελειώσῃ τὴν ὑπηρεσίαν, δι' ἣν ἐκλήθησαν, θέλουσιν ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὰ ἴδια. Παρατηρήσατε πόσον τοῦτο εἶναι ἐναντίον τῆς ἠθικῆς, ὅποια προσκόμματα θέλει φέρει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Τὸ 71 ἄρθρον ἀπ' ἐναντίας ἔχει ἀόριστον τὸν ἀριθμὸν τῶν Γερουσιαστῶν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν σωτήριον ὅρον τοῦ νὰ ζητῇται ἡ συγκατάθεσις τῆς Βουλῆς, ἅμα χρειασθῶσι νέοι Γερουσιασταί, πληρωθέντος τοῦ μείζονος ὅρου αὐτῶν. Ἄς δεχθῶμεν ὡς μείζονα ὅρον τὸν ἀριθμὸν τῶν 40 ἢ 50, ἡ καὶ τὸν ἥμισυ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν περαιτέρω αὐξήσιν, ἃς θέσωμεν τὸ νὰ ζητηθῇ τῆς Βουλῆς ἡ συναίνεσις, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὰς καταχρήσεις τοῦ Ὑπουργείου. Τοῦτο δὲ ποσῶς δὲν προσβάλλει τὴν Βασιλικὴν ἀξιοπρέπειαν, ὡς ὑπέλαβέ τις τῶν προαγορευσάν-

των. Περαιίνων τὸν λόγον, προτείνω νὰ τηρηθῇ τὸ ἄρθρον 71 τοῦ σχεδίου.

Ἐρωτηθεὶς δὲ παρ' ἐνὸς τῶν πληρεξουσίων, τί θέλει γείνει, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν συγκατατεθῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Βασιλέως, φερομένη ὑπὸ ἐναντίας διαθέσεως; ἀπάντησεν, ὅτι τὴν θεραπείαν τούτου ἔχει πρόχειρον ὁ Βασιλεὺς ἐκ τοῦ δικαϊώματος τῆς διαλύσεως, εἴτε τῆς Βουλῆς, εἴτε τοῦ Ὑπουργείου κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἄν δὲ νέα Βουλὴ, ἐλθοῦσα, λέγῃ ταῦτα τῇ πρώτῃ, τότε δῆλον, ὅτι ἡ πρότασις τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν δὲν εἶναι συμφέρουσα εἰς τὸ ἔθνος.

Τινὲς τῶν προαγορευσάντων, εἶπεν ἄλλος, ἐξέθησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος πράξεις, ἡ ἕξις διπλωματικὰς μᾶλλον, παρὰ βουλευτικὰς.

Εἰς τῶν προαγορευσάντων εἶπεν, ὅτι ἀνεξαρτησία δὲν ὑπάρχει, ὅπου εἰσὶν ἔμμισθοι καὶ ἄμισθοι Γερουσιασταὶ, ἀλλὰ δὲν ἐξήγησε πόθεν τοῦτο προκύπτει, ἂν ἐκ τῶν ἐμμίσθων ἢ ἀμίσθων, διότι ἡ πείρα ἐπιβεβαιοῖ πᾶν τούναντίον· εἰς τὴν Γαλλίαν εἰσὶν ἄμισθοι Γερουσιασταὶ, ἀλλ' ἀνεξάρτητοι· εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἰσὶν ἔμμισθοι, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀνεξάρτητοι. Ὅθεν, εἰπὼν, ὅτι δὲν τηρεῖται ἡ ἀνεξαρτησία, ἔπρεπε νὰ ἐξηγήσῃ ἂν ἐκ τῶν ἐμμίσθων ἢ ἀμίσθων. Εἰς τὰ 1814 οἱ Γερουσιασταὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ἦτον ὁμοῦ διαδοχικοὶ καὶ ισόβιοι· ἀλλ' ἡ ἀνεξαρτησία ἐτηρήθη, ἂν καὶ μεταξὺ ισόβιου καὶ διαδοχικοῦ ὑπάρχῃ πολὺ μεγαλητέρα διαφορὰ, παρὰ μεταξὺ ἀμίσθου καὶ ἐμμίσθου. Ὅθεν τὰ λεχθέντα ὡς φόβητρον ἐπαρουσιάσθησαν.

Εἰς τῶν προλαλησάντων εἶπεν· 1) ὅτι, ἀφινομένου ἀπροσδιορίστου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν, θέλουσιν εἰσάγεσθαι σωροὶ αὐτῶν καθ' ἐκάστην· ἀλλὰ τοῦτο καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη ὑπάρχει, ἀλλ' ὅμως δὲν ἀναφαίνεται τὸ παρουσιασθὲν ἀποτέλεσμα· 2) ὅτι τὸ ἀπροσδιόριστον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν δὲν θέλει χρησιμεύσει εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ Ὑπουργεῖον κατὰ τὰς περιστάσεις τὰ νομοσχέδιά του, ἢ τὸν ἑαυτὸν του, ὅταν ἐλέπῃ, ὅτι κλονίζεται ἀπὸ τῆς κατ' αὐτοῦ σχηματισθείσης πλειονοψηφίας τῆς Γερουσίας· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως· ἡ ἱστορία τῶν Συνταγματικῶν ἐθνῶν δὲν μᾶς δίδει τοιαῦτα παραδείγματα. Ἡ Κυβέρνησις κάμνει χρῆσιν τοῦ ἀπροσδιορίστου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Γερουσιαστῶν εἰς ἐκτάκτους καὶ λίαν κατεπευγούσας περιστάσεις. Τὸ Ὑπουργεῖον τότε μόνον δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ὅταν ἔχῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν πλειονοψηφίαν μόνον, ἐπίσης σπανίως ἡ Γερουσία δύναται ν' ἀπορρίψῃ νομοσχέδιον τοῦ Ὑπουρ-

γείου, ἅμα παρὰδέχθη αὐτὸ ἡ Βουλὴ. Οἱ νομοθέται τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους δίδουν εἰς τὰ ἔθνη, νομίζουν, ὅτι θέλουν εἶσθαι αἰώνιοι, καὶ διὰ τοῦτο, ταυτίζοντες τὸ παρὸν μὲ τὸ μέλλον, προβλέπουν καὶ ἐκτάκτους τινὰς περιστάσεις. 3) εἶπεν, ὅτι ἡ Γερουσία ἀντιπροσωπεύει τὸ στοιχεῖον τῆς ἀριστοκρατίας, τοῦτο εἶναι ἀληθές, ὅπου ὅμως ὑπάρχει διαδοχικὴ ἀλλ' ὅπου εἶναι ισόβιος δὲν ἀντιπροσωπεύει, εἰμὴ τὴν μονιμότητα καὶ τὴν συντήρησιν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν δύναται νὰ ἔχῃ χώραν οὐδεὶς ὁβίος περὶ τοῦ τοιούτου στοιχείου· ἀλλὰ περὶ τούτου πολλὰ πολλάκις ἐπανελήφθησαν, καὶ εἶναι περιττὸν νὰ προσθέτῃ τι πλέον. 4) ἐπρύτεινε νὰ ζητῇται ἡ συγκατάθεσις τῆς Βουλῆς διὰ τὴν αὔξησιν τῶν Γερουσιαστῶν ἐπέκεινα τοῦ ἀνωτάτου ἀριθμοῦ αὐτῶν· ἀλλ' ἂν ἡ Βουλὴ δὲν συγκατατεθῇ, τί μέλλει γενέσθαι; διαλύει τὴν Βουλὴν ὁ Βασιλεὺς, θέλουσι μὲ εἰπεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡ νέα δύναται τὸ αὐτὸ νὰ πράξῃ, ὅπερ καὶ ἡ πρώτη· ἰδοὺ εἰς ποίαν θέσιν δύνανται ὡς ἐκ τούτου νὰ καταντήσωσι τὰ πράγματα. Ὅθεν παρὰ νὰ φέρωμεν τὸν Βασιλέα εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διαλύῃ τὴν Βουλὴν, ἀντὶ νὰ προκαλῶμεν ἐσωτερικοὺς κλονισμοὺς, εἶναι πολὺ προκριτότερον νὰ ἀφῇσωμεν ἀόριστον τὸν ἀριθμὸν τῶν Γερουσιαστῶν.

Ἄλλος ἀντέκρουσε τὸν προλαλήσαντα, λέγων, ὅτι ὅσα ἀνέφερε περὶ ἐμμίσθων καὶ ἀμίσθων, δὲν τὰ εἶπε διὰ νὰ προσελκύσῃ τοὺς πληρεξουσίους εἰς τὴν γνώμην του, τὸ εἶπεν ὁρμώμενος ἐκ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα πάντοτε τὸν κατέχουσιν αἰσθανόμενον, ὅταν ὁμιλῇ εἰς τὸ ἔθνος του, τοῦ ὁποίου τὰ συμφέροντα συζητοῦνται· τὸ κατ' αὐτὸν, ὁρνεῖ, ὅτι εὕρισκε ἀμφιβολίαν ὡς πρὸς τὴν διάκρισιν τῶν Γερουσιαστῶν εἰς ἀμίσθους καὶ ἐμμίσθους Γερουσιαστὰς, καθότι δὲν ἐννοεῖ πῶς δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ μεταχειρισθῇ αὐτούς· πῶς δύναται ὁ ἐμμισθος Γερουσιαστὴς νὰ συνεργάζεται μετὰ τοῦ ἀμίσθου μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον; Τοιοῦτον μέτρον δὲν θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν συνταγματικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀληθῆ ἀνεξαρτησίαν τῶν Γερουσιαστῶν.

Ἐνταῦθα ὁ πληρεξούσιος Ἀθηνῶν ἐζήτησε νὰ ἀναγνωσθῇ πρότασις τοῦ ἑγγράφου, τὴν ὁποίαν πρὸ ἡμερῶν παρέδωκεν εἰς τὴν Προεδρίαν, ἀναφερομένη εἰς τὸ περὶ ἀριθμοῦ Γερουσιαστῶν ζήτημα. Ἐἰς τῶν γραμματέων ἀνέγνωσεν αὐτὴν, ἔχουσαν οὕτως· Ἀπὸ τὴν νόμιμον δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Συντάγματος μέχρι τῆς συμπληρώσεως δέκα ἐτῶν, οἱ Γερουσιασταὶ νὰ διορίζωνται ἀπὸ τὸν Βασιλέα, οἱ δὲ μέλλοντες νὰ λάβωσι θέσιν Γερουσιαστοῦ, νὰ ἔχωσιν ὅλα ἐν γένει τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, ἐπομένως νὰ

λαμβάνονται ἀπὸ τοὺς Νομοὺς τοῦ Κράτους, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· εἶναι δέκα Νομοί, νὰ δίδῃ ἕκαστος Νομὸς ἀπὸ δύο, ὥστε νὰ συμπληροῦται ἀριθμὸς ἀπὸ εἴκοσι, ἐὰν δὲ αἱ περιστάσεις ἀπαιτῶσιν αὐξήσιν, νὰ φθάσωσι τὸ πολὺ τοὺς εἴκοσι πέντε.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν δέκα ἐτῶν νὰ διπλασιάζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, οἵτινες, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις, νὰ ἐπιτρέπωσι τὸ τῆς ἐκλογῆς δικαίωμα, ἢ εἰς τὸν λαὸν, ἢ εἰς τὸν Βασιλέα.

Οἱ Γερουσιασταί, νὰ μισθοδοτῶνται τοσοῦτον μόνον χρόνον, ὅσον θὰ ἐργάζωνται π.

Μετὰ τὴν γενομένην ταύτην συζήτησιν ὁ Πρόεδρος ἀνέφερεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ὡς πρὸς τὸν ἐλάχιστον καὶ τὸν μέγιστον ἀριθμὸν τῶν Γερουσιαστῶν ἅπαντες οἱ προτείναντες τροπολογίας ἐσυμφώνησαν, συγχωνεύσαντες αὐτὰς εἰς μίαν. Παρεδέχθησαν δὲ συγγρόνως καὶ τὸν παράγραφον 6 τοῦ προκειμένου ἄρθρου 71 τοῦ σχεδίου μὲ τινα τροποποιήσιν. Συνεννοηθέντες οὗτοι μετὰ τῶν εἰσηγητῶν τοῦ σχεδίου, συνέταξαν τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐξῆς.

Ἄρθρ. 71.

α Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῶν Γερουσιαστῶν ὀρίζεται εἰς εἴκοσι καὶ ἐπτὰ, δύνανται δὲ ὁ Βασιλεὺς ν' αὐξήσῃ αὐτὸν κατὰ τὰς ἀνάγκας, μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν π.

α Μόνον συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς δύνανται νὰ διωρισθῶσιν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως πλείονες Γερουσιασταί τοῦ εἰρημένου ἀριθμοῦ π.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ παρὰ τοῦ Προέδρου ἡ Συνέλευσις, ἐὰν παραδέχεται τὸ ἄρθρον τοῦτο οὕτως τροποποιημένον, ἢ ὄχι, παρεδέχθη αὐτὸ ὁμοψήφως, δι' ἀναστάσεως.

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος παρετήρησεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης ἀνωτέρω προτάσεως τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν, ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη αὐτῆς ἐλύθησαν διὰ τῶν παραδεχθέντων εἰς τὴν Συνέλευσιν ἄρθρων 70 καὶ 71 τοῦ Συντάγματος ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν τῆς Γερουσίας καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Γερουσιαστῶν, μένει δὲ μόνον τὸ μέρος ἐκεῖνο, δι' οὗ ὁ πληρεξούσιος οὗτος προτείνει νὰ λαμβάνωνται οἱ εἴκοσι Γερουσιασταί ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, κατ' ἀναλογίαν τῶν δέκα Νομῶν τῆς Ἐπικρατείας, ἀνὰ δύο ἐξ ἑκάστου Νομοῦ, καὶ ἔθεσε τὸ περὶ τούτου μέρος τῆς προτάσεως εἰς συζήτησιν.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων, λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῆς προτάσεως, παρετήρησεν, ὅτι ἡ αἰτιολογία καὶ ὑπε-

ράσπισις τῆς προτάσεως ταύτης, καθίσταται δύσκολος διὰ τὰς προκειμένας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δυσκολίας. Εἶναι βέβαιον, ὅτι οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα τοῦ Γερουσιαστοῦ, ὡς πολῖται Ἕλληνες, εἶναι κάτοικοι τῆς Ἐπικρατείας, καὶ εἶναι ἐγκαταστημένοι εἰς τινὰ τῶν Νομῶν αὐτῆς. Ἀλλ' εἰς τὴν ἐκλογὴν, τὴν ὁποίαν ὁ Βασιλεὺς μέλει νὰ κάμῃ εἰς τοὺς διορισμοὺς τῶν Γερουσιαστῶν, δὲν ἔχει μόνον τὰ προσόντα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ἀτόμου, καὶ ἐπομένως μεταξὺ τῶν ἐχόντων τὰ προσόντα νὰ ἐκλέξῃ τοὺς διακεκριμένους καὶ ὑπερέχοντας κατὰ τὴν ποιότητα. Ἐν τούτοις ἐντὸς τῆς περιφερείας ἐνὸς Νομοῦ δυνατόν νὰ εὐρίσκωνται ὀλίγοι, ἔχοντες τὰ προσόντα, καὶ μὴ ὑπερέχοντες τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ποιότητα, ἐνῶ εἰς ἄλλον Νομὸν πιθανὸν νὰ εὐρίσκωνται πλειότεροι. Ἐπομένως, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν πρότασιν, περιορίζομεν ἐναντίον τῶν προαποφασισθέντων τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως. Ἡ πρότασις ὅμως αὕτη περιέχει καὶ ἰδέαν τινὰ δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν· εἶναι δυστύχημα τῶν εἰς τὰς κοινωνίας τὸ νὰ ἐπιρρέάζωνται εἰς τὰς νομοθετικὰς τῶν ἀποφάσεις ἀπὸ τὸ τοπικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ τοῦ τοιούτου ἀπεμακρύνθησαν κατὰ τοσοῦτον οἱ ἄνθρωποι, καθ' ὅσον ἐμακρύνθησαν τῶν ἀρχαίων ἀγωγῶν.

Καλὸν ἦτο νὰ μὴν ὑπάρχῃ ποσῶς ἡ διάκρισις εἰς Πελοποννησίους, Νησιώτας καὶ Στερεολλαδίτας· ἀλλὰ ἐλέπομεν, ὅτι ἤδη ἐπανῆλθον αἱ αὐταὶ ιδέαι τῆς διακρίσεως μὲ τὸ ἴδιον κράτος.

Ἄλλως δὲ αἱ ιδέαι αὗται δὲν περιέχουν καί τι ἐπιλήψιμον, διότι ὁ πατριωτισμὸς ἀρχίζει ἐπὶ τῶν τοπικῶν συμφερόντων, καὶ ἐκεῖθεν ἀναπτύσσεται, καὶ ἐκτείνεται εἰς εὐρύτερον κύκλον. Ὁ προτείνας τὴν πρότασιν πληρεξούσιος ἔλαβεν ὡς βάσιν τὸν πληθυσμὸν τῶν διαφόρων τμημάτων εἰς Νομούς. Ἰσως εἶναι δίκαιον, μετριάζοντες τὰς διακρίσεις εἰς τὴν φυσικὴν διάκρισιν τῶν τριῶν τμημάτων τῆς Ἐπικρατείας, Πελοποννήσου, Νήσων καὶ Στερεᾶς, νὰ παραδεχθῶμεν ὡς βάσιν τὸν πληθυσμὸν τῶν τριῶν αὐτῶν τμημάτων, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ὅπου νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως οἱ εἴκοσι Γερουσιασταί, οἱ δὲ λοιποὶ ἑπτὰ νὰ ἐκλέγωνται κατ' ἀρέσκειαν ἀφ' ὁποιοῦνδήποτε μέρους. Τοῦτο δὲ νὰ μὴ θέσωμεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' ἐν ἰδιαιτέρῳ ψηφίσματι.

Ἐνταῦθα ὁ πληρεξούσιος Ἀθηναίων ἀνεκάλεσεν ὀλοτελῶς τὴν πρότασιν τοῦ περὶ τῆς κατὰ νομοὺς ἐκλογῆς, καὶ οὐδεὶς ἀνεδέχθη τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς.

Ἀκολούθως δὲ ἄλλος πληρεξούσιος, ἀντικρούων τὰ ὑπὸ τοῦ τελευταίου λεχθέντα ὑπὲρ τῆς κατὰ τμήματα ἐκλογῆς, παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἐκλογὴ κατὰ τμήματα 1) εἶναι ἐναντία τοῦ πνεύματος τῆς Ἑλληνικῆς ἐνώσεως. Διὰ τοῦτο πρέπει ἡ ἐκλογὴ τῆς Γερουσίας νὰ ἐκτείνηται καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, καὶ νὰ μὴν ἐνσπεύρωμεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος σπέρματα διχονοίας· 2) εἶναι δὲ πρὸς τούτοις καὶ ἐναντία τῶν Συνταγματικῶν ἀρχῶν, διότι, ἀπομακρύνοντες τὰς διακρίσεις τῶν προσώπων διὰ τῆς γενικῆς ἀρχῆς τῆς ισότητος, καθιερωθείσης ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ζητοῦμεν ἤδη νὰ καθιερώσωμεν διακρίσεις προσώπων· 3) ἀντιβαίνει εἰς τὴν παραδεχθεῖσαν ἀρχὴν, ὅτι ἡ Γερουσία διορίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως· διότι περιορίσαντες τὸν ἀριθμὸν τῶν Γερουσιαστῶν, καὶ προσθέντες, ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἐπέκεινα τοῦ ἀνωτάτου ὅρου αὐξήσεως νὰ ζητῇται τῆς Βουλῆς ἡ συγκατάθεσις, θέτοντες ἤδη καὶ τοῦτον τὸν περιορισμὸν, φαινόμεθα ἀνακόλουθοι, καὶ περιορίζομεν τοῦ Βασιλέως τὴν περὶ τὴν ἐκλογὴν ἐνέργειαν.

Ἐνταῦθα ἐπροτάθη ὑπὸ τινος πληρεξουσίου, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν περὶ τῆς κατὰ Νομοὺς ἐκλογῆς ἀνεκλήθη ὑπ' αὐτοῦ, ἡ δὲ περὶ τῆς κατὰ τὰ τρία τμήματα τῆς ἐπικρατείας εἶναι νέα, καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει ν' ἀναβληθῇ.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν παρατήρησιν ταύτην τοῦ πληρεξουσίου, καὶ ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν τῆς νέας ταύτης προτάσεως περὶ τῆς κατὰ τὰ τρία τμήματα ἐκλογῆς εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίασιν. Ἐλέχθη συγχρόνως παρὰ τινων, καὶ κάνεις δὲν ἀντέστη, ὅτι καὶ ἐὰν ἤθελε ἀποφασισθῇ περὶ τῆς προτάσεως ταύτης, νὰ μὴν τεθῇ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ νὰ τεθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ὡς εὐχὴ τῆς Συνελεύσεως.

Ἀκολούθως ὁ εἰσηγητὴς τῇ διαταγῇ τοῦ Προέδρου ἀνέγνωσε τὸ περιέχον τὰ γενικὰ προσόντα τοῦ Γερουσιαστοῦ μέρος τοῦ ἄρθρου 72 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω·

« Διὰ νὰ διορισθῇ τις Γερουσιαστὴς πρέπει :

- 1) Νὰ ᾔηται Ἕλλην τὸ γένος,
- 2) Νὰ ἔχῃ τὴν κατοικίαν του ἐν τῇ Ἑλλάδι,
- 3) Ν' ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀστυκὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα,
- 4) Νὰ συνεπλήρωσε τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας

του, καὶ »

παρετήρησε δὲ, ὅτι πρέπει ὁ παράγραφος πρῶτος νὰ τροποποιηθῇ ὕπως καὶ εἰς τὸ περὶ προσόντων τῶν Βουλευτῶν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, διὰ τοὺς αὐτοὺς, ὡς καὶ ἐκεῖ, ἐκτεθέντας λόγους.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τοὺς παραγράφους 1—5 τοῦ ἄρθρ. 72 ὅπως εἰς τὸ σχέδιον, μὲ τὴν προταθεῖσαν τροποποίησιν μόνου τοῦ παραγράφου πρώτου, ἀντὶ τοῦ α νὰ ᾖ Ἕλληνας τὸ γένος » νὰ τεθῇ α νὰ ᾖ πολίτης Ἕλληνας » καὶ τοῦ παραγράφου 2, ἀντὶ τοῦ α νὰ ἔχῃ τὴν κατοικίαν του » νὰ τεθῇ α νὰ ᾖ ἐγκαταστημένος.»

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολουθῶς παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὰ ἐδάφια τοῦ παραγράφου 5 ὡς ἐξῆς·

α 5) Ν' ἀνεδείχθῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι·

α) Εἴτε μέλος, ἢ ὑπουργὸς τῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα Ἐθνικῶν Κυβερνήσεων, τοῦλάχιστον ἅπαξ, μέχρι τέλους τοῦ χιλιεστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους,

β) Εἴτε πληρεξούσιος, ἐκλεχθεὶς δις εἰς Ἐθνικὰς Συνελεύσεις, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς παρούσης, ἢ Βουλευτῆς εἰς δύο τοῦλάχιστον περιόδους, παρελθούσας καὶ μελλούσας, ἢ ἅπαξ πληρεξούσιος καὶ ἅπαξ βουλευτῆς.

γ) Εἴτε ἀρχηγὸς στρατοπέδου, ἢ στόλου, ἢ ναυτικῆς μοίρας, ὁδηγήσας τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα εἰς πολιορκίας ἢ μάχας. »

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη ὁμοψήφως τὸ α καὶ β' ἐδάφιον, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον. Ἐπὶ δὲ τοῦ γ' ἐπροτάθη ὑπὸ τινος πληρεξουσίου νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ α ἀρχηγὸς » α καὶ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. » Πρέπει, εἶπε, ν' ἀποδώσωμεν εἰς τούτους τὴν τιμὴν ταύτην, ὅχι ἀποβλέποντες εἰς τὸν τύπον τῆς βαθμολογίας, ἀλλ' εἰς τὸν κίνδυνον.

Ὁ εἰσηγητὴς παρετήρησεν ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος τακτικὴν βαθμολογίαν καὶ διακρίσεις ἀξιωματικῶν εἰς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας τάξεις εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχωμεν, διότι ἰσχυρὰ βαθμολογία κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ὑπῆρχεν. Ἐνταῦθα δὲν ἐννοοῦμεν ἀρχηγούς, ἀνεγνωρισμένους ὡς τοιοῦτους ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἐπειτα, ἐπρόσθεσεν εἰς τῶν πληρεξουσίων ὁ κίνδυνος τῆς μάχης καὶ τῆς ναυμαχίας ἦτον ὁ αὐτὸς καὶ διὰ τὸν ἀρχηγὸν καὶ διὰ τὸν στρατιώτην· ἡ δὲ τιμὴ αὕτη δὲν ἀποδίδεται διὰ τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ διὰ τὴν στρατηγικὴν φρόνησιν καὶ ἐπιρρόην.

Εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἀντεπαρατήρησαν ἄλλοι, ὅτι βαθμολογία ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπῆρχε, καὶ διὰ τὸν ἄτακτον στρατὸν καὶ διὰ τὸν τακτικόν· εἰς τὸν ἄτακτον ὑπῆρχε ὁ βαθμὸς τοῦ χιλιάρχου, στρατηγοῦ καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ, εἰς δὲ τὸν τακτικὸν ὑπῆρχεν ὡς καὶ ἡ σημερινὴ βαθμολογία· ἡ δὲ προκειμένη πρότασις ἐγνοεῖ αὐτὴν τὴν βαθμολογίαν. Μόνοι οἱ ἀρχηγοὶ στρα-

τοπέδων ἦσαν ὀλίγοι, οἵτινες ἤδη μάλιστα ἐξέλειψαν, καὶ εἶναι ἄπορον, ἐὰν τὸ ἐδάφιον τοῦτο θὰ ἐφαρμοσθῇ ποσῶς. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὸ ἐδάφιον, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον, ἀδικοῦμεν τόσους ὀπλαρχηγούς, οἵτινες ἦσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Καραϊσκάκη, καὶ οἵτινες δὲν ἔτυχον νὰ ἀγωνισθῶσιν, εἰμὴ ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἀρχηγῶν στρατοπέδων.

Ἐξεναντίας, ἐπαρτήρησαν ἄλλοι, ἀντικρούοντες τοὺς τελευταῖον ἀγορεύσαντας, τὸν κύκλον τοῦτον τοῦ ἐδαφίου 3 εὐρίσκουν πολλὰ εὐρύχωρον, καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἀριθμῇσιν τις πολλοὺς πολιορκητὰς φρουρίων καὶ ἀρχηγούς μαχῶν. Τοιαύτη βαθμολογία, ἐξ ἧς νὰ προκύπτῃ ἡ διάκρισις εἰς κατωτέρους καὶ ἀνωτέρους ἀξιωματικούς, δὲν ὑπῆρχε τότε· ἐκτὸς ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ διπλώματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὅποια, γνωρίζομεν ὅλοι, πῶς ἐξεδίδοντο, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμωμεν διακρίσεις κατ' ἀξίαν. Ὁ ἀγών, αἱ στρατιωτικαὶ ἐκδουλεύσεις καὶ ὁ κίνδυνος τῆς μάχης δὲν εἶναι τὰ μόνα παραγωγὰ τοῦ προσόντος τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ διακριθεῖσα ἱκανότης, καὶ φρόνησις, καὶ ἐπιρροή καὶ νοῦς Κυβερνητικός.

Αἱ ἐξοχοὶ ἱκανότητες, εἶπεν ἕτερος, ἀπαιτοῦνται καὶ διὰ τὸν στρατοπεδάρχην, καὶ διὰ τὸν ἀρχηγὸν ὡς καὶ διὰ τὸν Βουλευτὴν· ἐλάττω βεβαίως δὲν θὰ παραδεχθῶμεν. Ἐν τούτοις εἰς τὴν Πελοπόννησον μόνον ἀρχηγὸν εἶχαμεν τὸ Θ. Κολοκοτρώνην, ἄλλοι δὲ ἐπολιόρχησαν, καὶ ἐκυρίευσαν τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια. ἐννοοῦνται καὶ οὗτοι ὡς στρατοπεδάρχαι, καὶ οἱ ὅμοιοι τούτων;

II Συνέλευσις παρεδέχθη, ὅτι καὶ οὗτοι ἐννοοῦνται, καὶ ἐν γένει ὅσοι εἶχαν διαταγὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, νὰ παρευρεθῶσιν εἴτε εἰς πολιορκίας, εἴτε εἰς ἄλλας ὅποιασδήποτε ἀνάγκας τῆς πατρίδος ὡς ἀρχηγοὶ ἀνεξάρτητοι.

Μετὰ τὴν συζήτησιν ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἐὰν μετὰ τὰς γενομένας ἀναπτύξεις παραδέχεται τὸ ἐδάφιον τοῦ σχεδίου, ὅπως εἶναι, ἢ νὰ προστεθῇ εἰς αὐτὸ ἡ γενομένη πρότασις.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ διὰ μεγάλης καὶ διακεκριμένης πλειονοψηφίας, δι' ἀναστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον, ἔχον οὕτω.

α δ') Εἴτε ἀνὴρ ἱστορικὸς διὰ λαμπρῶν ἀνδραγαθημάτων, ἢ ἀδροτάτων χρηματικῶν θυσιῶν ».

Αἰτησαμένων τινῶν πληρεξουσίων, τί σημαίνουσι τὰ ἐν τῷ παραγράφῳ τούτῳ περιεχόμενα, ὁ εἰσηγητὴς ἀπήντησεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐννοοῦνται οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ

των εἰς κρίσιμους ἐποχάς, ὡς ὁ Κανάρης, ὁ ἥρωες τῆς Κλίσσας, καὶ τοιοῦτοι, ἢ δι' ἀδροτάτων χρηματικῶν θυσιῶν, ὡς ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης, ἀπέκτησαν τὴν μεγάλην ἱστορικὴν φήμην καὶ εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους. Τοιοῦτοι πιθανὸν νὰ μὴν ἀπέκτησαν οὐδὲν τῶν ἄλλων προσόντων, καὶ εἶναι ἄδικον νὰ στερηθῶσι τὰ προσόντα τοῦ Γερουσιαστοῦ.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη παμψηφεί καὶ τὸ ἐδάφιον τοῦτο, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν ἐνταῦθα, ὅτι εὕρσκει οὐσιώδη ἔλλειψιν ἐντὸς τῶν προσόντων τὸ νὰ μὴ συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ μεγαλοκτήμονες, ὅσοι πληρώνουσι φέρον 2,000 φερ' εἰπεῖν δραχμῶν. Ἡ τάξις αὐτῶν, ἐπρόσθεσεν, εἶναι ἡ καταληλωτέρη διὰ τὴν Γερουσίαν, καθ' ἃ ἐχόντων τὰς τοῦ Γερουσιαστοῦ ιδιότητας, ὅλον τὸ συντηρητικὸν φρόνημα· ἐπρότεινεν ἐπομένως νὰ τεθῇ καὶ τοῦτο ἐντὸς τῶν προσόντων.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ συζητηθῇ καὶ αὕτη, καθ' ἃ πρότασις, εἰς τὴν αὐρινὴν Συνεδρίαν.

Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον ε', τὸ ὁποῖον παρεδέχθη ἡ Συνέλευσις μὲ τινὰ τροπολογίαν ὡς ἑξῆς.

α' ε') Εἴτε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἰς δύο Βουλευτικὰς συνόδους μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Συντάγματος. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον, ἔχον οὕτω.

α' ς') Εἴτε Στρατηγός, Ἀντιστράτηγος, Ὑποστράτηγος, Ναύαρχος, Ἀντιναύαρχος ἢ Ὑποναύαρχος μετὰ πενταετῇ ὑπηρεσίαν. »

Ἐζητήθη ἐνταῦθα ἐξήγησις περὶ τοῦ « πενταετῇ ὑπηρεσίαν » ἐὰν ἐννοῇ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρεσίαν, ἢ τὴν πενταετίαν μετὰ τὸν διορισμόν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ τεθῇ πρὸς ἐξήγησιν ἀντὶ τοῦ α' μετὰ πενταετῇ ὑπηρεσίαν » τὸ α' μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ὡς τοιούτου. »

Ἐπρότάθη ὑπὸ τινος νὰ συμπεριληφθῇ ἐντὸς τοῦ ἐδαφίου τούτου καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ Συνταγματάρχου, διότι στρατηγοὺς καὶ ὑποστρατήγους διὰ τὴν μικρὰν τῆς Ἑλλάδος στρατιωτικὴν δύναμιν θὲν θὰ ἔχωμεν μετ' ὀλίγα ἔτη.

Ἡ συζήτησις τῆς νέας ταύτης προτάσεως ἀνεβλήθη διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτως·

α' ζ') Εἴτε πρέσβυς μετὰ πενταετῇ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος· » καὶ ἔγεινε παμψηφεί παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἐνταῦθα ἔγεινεν ἡ πρότασις νὰ προστεθῇ νέον ἐδάφιον, καθ' ἃ

ὁ Ὑπουργὸς ν' ἀποκτᾷ τὸ προσὸν τοῦ Γερουσιαστοῦ μετὰ τινος χρόνου ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος.

Ἡ Συνέλευσις ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν τῆς νέας ταύτης προτάσεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον, ἔχον οὕτως·

α ἢ) Εἴτε Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἢ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου μετὰ ἐξαετῇ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος v.

Ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου τούτου ἐπροτάθη τροπολογία ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν διάστημα, μεθ' ἧς ἀποκτᾷται τὸ προσὸν τοῦ Γερουσιαστοῦ διὰ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶπεν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἅμα διορισθῇ, ἀποκτᾷ ἀμέσως καὶ τὸ προσὸν τοῦ Γερουσιαστοῦ· καὶ καθ' ἡμᾶς, κατὰ τὸν καταστατικὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Νόμον, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι αὐτοδικαίως Σύμβουλος Ἐπικρατείας, ἅμα διορισθῇ.

Ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις, παρεδέχθη τὸ ἐδάφιον, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον.

Ἐπροτάθη ἀκολουθῶς ὑπὸ τινων νὰ προστεθῇ νέον ἐδάφιον περὶ τῶν Προέδρων τῶν ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, οἵτινες μετὰ ἐξαετῇ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτοι, καὶ δεκαετῇ ὡς ἐπαρχιακοὶ Σύμβουλοι νὰ ἀποκτῶσι τὸ προσὸν τοῦ Γερουσιαστοῦ. Καὶ περὶ τῶν Δημάρχων ἐπρότεινεν ἄλλος τὸ αὐτό.

Ἡ συζήτησις καὶ τῶν προτάσεων τούτων ἀνεβλήθη διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσεν ἀκολουθῶς τὰ ἐπόμενα ἐδάφια θ', ι, ια', ιβ', καὶ ιγ'. καὶ τὸν τελευταῖον παράγραφον τοῦ ἀρθροῦ 72, ἔχοντα οὕτως· α θ'. Εἴτε εἰσαγγελεὺς παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, ἢ Πρόεδρος ἐφετῶν, ἢ Νομάρχης, μετὰ ὀκταετῇ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος v.

ι) Εἴτε ἐπίτροπος παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ, εἰσαγγελεὺς παρ' Ἐφέταις, ἢ Ἀρειοπαγίτης, μετὰ δεκαετῇ ὑπηρεσίαν ὡς τοιοῦτος.

ια) Εἴτε Πρόεδρος Νομαρχικοῦ Συμβουλίου, τρεῖς ὡς τοιοῦτος ἐκλεχθεὶς, καὶ ἕξ κατὰ συνέχειαν ἔτη ὡς Νομαρχικὸς Σύμβουλος ὑπηρετήσας.

ιβ) Εἴτε Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου, δις ὡς τοιοῦτος ἐκλεχθεὶς καὶ μετὰ δεκαετῇ ὑπηρεσίαν ὡς Καθηγητής.

ιγ) Εἴτε Ἀντιπρόεδρος ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, δις ὡς τοιοῦτος ἐκλεχθεὶς, καὶ μετὰ ἐξαετῇ ὑπηρεσίαν ὡς Ἐπιμελητής.

Ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐν τοῖς ἐδαφίαις ε'· μέχρι ιγ' ἀναφερομένων ὑπηρεσιῶν θέλει λογίζεσθαι ἀπὸ τῆς νομίμου δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Ἐγένοντο δὲ παραδεκτὰ παμψηφεί εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα τὰ ἄρθρα 73, 74, 75, 76, καὶ 77, ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. 73.

«Ὁ διατελέσας εἰς πλείονας τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὑπηρεσιῶν δύναται νὰ ἐνώσῃ τὰς χρονικὰς αὐτοῦ διαρκείας πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ παρὰ τῆς διαρκεστέρας ὑπηρεσίας κατὰ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ὀριζόμενα ἀπαιτουμένου χρόνου ».

Ἄρθρ. 74.

«Διὰ τὸν διορισμὸν ἐκάστου Γερουσιαστοῦ ἀπαιτεῖται χωριστὸν Διάταγμα, διαλαμβάνον ἀκριβῶς τὰς ἐκδουλεύσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται κατὰ τὸ 72 ἄρθρον ὁ διορισμὸς ».

Ἄρθρ. 75.

«Οἱ Βασιλόπαιδες καὶ ὁ ἐπίδοξος τοῦ Θρόνου Διάδοχος εἶναι αὐτοδικαίως Γερουσιασταί, ἅμα συμπληρώσωσι τὸ δέκατον ὀγδοὺν ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ψηφοφορῶσιν, εἰμὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ».

Ἄρθρ. 76.

«Ἡ Βουλευτικὴ Σύνοδος τῆς Γερουσίας ἀρχεται καὶ λήγει συγχρόνως μὲ τὴν τῆς Βουλῆς ».

Ἄρθρ. 77.

«Πᾶσα συνεδρίασις τῆς Γερουσίας, ἐκτὸς τοῦ χρόνου καθ' ὃν συνεδριάζει ἡ Βουλὴ, εἶναι παράνομος, καὶ πᾶσα πράξις, γινομένη ἐν τοιαύτῃ συνεδριάσει, εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, ἐκτὸς ὅταν ἡ Γερουσία συνέρχεται ὡς δικαστικὸν σῶμα, ὅτε μόνον τὰ παρὰ τοῦ Συντάγματος ὠρισμένα δικαστικὰ αὐτῆς καθήκοντα δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ ».

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὰ ἄρθρα ταῦτα, ὅπως εἶναι καὶ εἰς τὸ σχέδιον.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 78 καὶ ἀνεβλήθη ἡ τούτου συζήτησις εἰς τὴν αὔριον.

Ἐντεῦθεν ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίαν περὶ 4 1/2 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκπληρῶν χρεῖα Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δρ. Ν. Δρόσου.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.